

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ז' אייר תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות כה.

דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד סעיף ט'.

מוסר: חפץ חיים כלל ה' אות ה' עד אות ז'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

מי נותן תרומה של 100 אלף דולר 'בלי כוונה'? | מה קורה כשקבוצת מטיילים חווה נס גלוי מול העיניים? | "שילחתי ונושעתי" - סיפור מפעים מפיו של בעל המעשה | מה הבעיה לנסוע במונית בין השמשות? | 1632

על דא ועל הא

ממש ברגע האחרון, התקרב אחד המטיילים
אל החבר ששכב מלופף בנחש האימתני,
ואמר לו: "אמור אחרי מילה במילה -
'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"..."

כשהלב עיקש ופתלתול - לא יועיל גם הנס הגלוי והמרעיש ביותר

משם, וליהודי הייתה אורה.

שאל הגר"י את נהג המונית: "ומה עשה חברך לאחר נס גלוי כזה?" אמר לו הנהג: "הוא חזר בתשובה, כיום הינו מחשובי התלמידים בישיבה גבוהה לבעלי תשובה - ישיבת 'אור החיים'". שאלו הגר"י: "ומה אתך? כיצד לא שינית את אורחות חיך אחרי שגם אתה יחד עם כל הקבוצה ראיתם את יד ה' בעליל?" אמר לו הנהג: "כבוד הרב, הרי הנחש לא היה עלי"..."

משסיפר הגר"י את דבר המעשה לדודו הג"ר שלום שבדרון זצ"ל, 'קנה' ר"ש את המעשה, והרבה היה מעורר את שומעיו עם סיפור זה, כי אף אם יראה האדם גילויים נפלאים, שהם נעשים כדי לעורר את הנפש הישנה בהבלי הטבע, למען יכירו וידעו כל באי עולם כי יש מנהיג לבירה, וישנו אורחות חיים לשוב אל ה' ולהתקרב אליו - מ"מ הלב טיפש ונשחף מוצא לעצמו תירוצים שונים - הרי הנחש לא היה עלי, ומה אני קשור לכל זה... בטרם נלעג לאותו נהג מונית, נתבונן אם איננו דומים אליו בעניינים הנוגעים לנו.

ענין זה גם ייאמר לענין עבודתו של אדם בימים אלו - ימי הספירה, שעליו להבין שהדברים נוגעים אליו ממש. כי במה שהוא

סיפר הגאון ר"י בורדיאנסקי מה ששמע מנהג מונית כמסיח לפי תומו, שפעם נזדמן לו באחד מטיוליו במרחבי הארץ שישן שינת הלילה יחד עם חבריו בשדה פתוחה. לפנות הבוקר הגיח נחש גדול ומסוכן לאותה השדה ולפת את אחד החברים סביבות גופו מכף רגל ועד ראש. החבר התעורר משנתו ובהלה עצומה ופתח פיו בשאגות אדירות לגודל הפחד, עד שכל בני הקבוצה התעוררו משנתם.

ראש הקבוצה שהיה מצויד בכלי זיין (אקדח) החליט שבליט ברירה, וכדי להציל את כל בני הקבוצה מסכנת נפשות אמיתית, אין ברירה אלא לירות יריה אחת בראשו של הנחש ולהרגו נפש, על אף שהדבר מסכן את החבר הנ"ל, שהרי אם יחטיא את המטרה בסנטימטר אחד יהרוג ח"ו את החבר הנ"ל...

אחד מתוך כל אותה חבורה היה שומר תורה ומצוות, והוא מיהר ברגע האחרון לעצור את ראש החבורה וביקש ממנו שימתין עוד כמה רגעים, ובעצמו התקרב בסמוך לחבר ששכב מסובב בנחש המפחיד ואמר לו: אמור אחרי מילה במילה - 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד'. וראה זה פלא, אך סיים החבר לומר 'אחד', מיד סיבב הנחש עצמו מטה מטה, ירד מגופו של האיש, נס ונמלט

אין התוצאה נוגעת לו, אבל לבעל העסק יש לכל רווח או הפסד השפעה חשובה הקובעת לו פרנסתו לכל השנה. ולכן אמרה תורה 'וספרתם לכם', שכל אחד יביט על הספירה ובדיקת נבכי הנפש כספירה הנוגעת לו עצמו (ולכן אמרו חז"ל מנחות סה:; שתהא ספירה לכל אחד ואחד, ואין הספירה של ב"ד, דוגמת שמיטה ויובלות, אלא היא עסק של כל אחד ואחד).

(באר הפרשה אמור תשע"ח)

משנה עצמו ומתקן דרכיו, אינו עושה בזה טובה לאיש בעולם מלבד לעצמו. הרווח מעסק התורה והמצוות ותיקון מידותיו, רווח שלו הוא, ולא ידך, ההפסד כשאינו כראוי - הפסד שלו הוא.

ובזה יש מבארים את הלשון הנאמר בפרשת אמור (כג טו) 'וספרתם לכם...' מהו אומרו 'לכם'? אלא משל לבעל עסק שאחת לשנה סופר יחד עם שכיריו ופועליו את סחורתו ומאזן רווחיו כנגד הפסדיו, אך כמובן, לא הרי ספירת ובדיקת הפעולות של השכיר כהרי הספירה והבדיקה שעושה בעל העסק, כי השכיר -

הסיפור היומי

בעוד אשתי מתלוננת על הציפורים שמלכלכות לנו את החלונות, נזכרתי במה שמפרש רש"י בפרשת דברים, על הסמיכות של מצוות שילוח הקן לפסוק "כי תבנה בית חדש"...

גילוי בהיר של הנהגת ה'

הייתי אובד עצות, ובינתיים המשכתי בשגרה הצפופה, עם כל המשתמע. ככה - שמונה שנים.

בשנה שעברה לפני פסח שמנו לב שהחלונות מתלכלכים מציפורים. לא די בדיררים שממלאים לנו את הבית מבפנים, הנה התנחלו להן ציפורים גם בחוץ. בעוד אשתי מתלוננת על המפגע, נזכרתי במה שכתוב בחומש בפרשת דברים. בפרק כ"ב בפסוק ז' כתוב עניין שילוח הקן - "שלח תשלח", ובפסוק לאחריו כתוב "כי תבנה בית חדש". מפרש רש"י: אם קיימת מצוות שילוח הקן, סופך לבנות בית חדש.

אמרתי, אולי הקב"ה מזמן לי עתה מצוות שילוח הקן כדי שאח"כ אזכה לבנות בית חדש? הפקרת את המקום בפני שלושה, ואכן שילחתי את האם כמה פעמים ולקחתי את הבנים - הביצים הטריות, כמצוות הכתוב. כך קיימתי כמה פעמים מצוות שילוח הקן.

מאז, מה שלא הלך בשמונה שנים, התקדם תוך זמן קצר. חבר התקשר אלי והציע לי דירה במחיר שאני רוצה, במקום שאני רוצה. פשוט דירה בהזמנה. אני מרגיש שהגילוי הבהיר הזה של הנהגת השם שזכיתי לו, לראות איך הכתוב בחומש וברש"י מתקיים בי בדיוק - בא לי ברחמי יתברך אחרי ששמעתי את הסיפורים שב'קו השגחה פרטית' והתחזקתי באמונה ובבטחון שהקב"ה יזמן לי את הצריך לי ולבני ביתי.

(מתוך גיליון 'השגחה פרטית' קדושים-אמור תשע"ט)

עד לא מזמן התגוררתי בבית שהיה 'קטן עלי'. ברוך השם, זכיתי במשפחה ברוכה, והגעתי ממש למצוקת דור. על כל מרצפת - שני אנשים. בחדר הילדים ישנים שניים במיטה, כל אחד מהילדים מוצא לו מקום מקורי להניח את החפצים האישיים שלו, כי אין מקום להניח מגרה לכל אחד. אחד מצא לו כמה סנטימטרים במדף במטבח, השני פינה לו מקום מתחת למיטה, והשלישי, אסף את הבוקי סריקי שלו בתוך ציפית של כרית.

גם אם תאמינו שאני מגזים, תאמינו שאי אפשר להגזים בתיאור של המצוקה. עם השנים הפך הבית ל"דירת סליחה", וזה במקרה הטוב. כשיש סבלנות, ומתנהגים בנימוס, אזי מבקשים כולם זה מזה "סליחה, אפשר לעבור?", אבל אתם מבינים בוודאי שהנימוס הוא לא אורח קבוע אצל ילדים צעירים ושובבים, ולא פעם הופכת הבקשה לפקודה או לתגרה. בספר המריבות של הבית, לו היה לנו כזה, יכולנו לרשום שתשעים אחוז מהמריבות נסובו על ענייני מקום, מרצפת, כיסא או מיטה.

מאז שנפלה בביתנו ההחלטה לעבור דירה, קיבלנו הצעות רבות, אבל בכל הצעה היה חיסרון שאי אפשר להתעלם ממנו, כשהחיסרון המשמעותי ביותר הוא המחיר. לא רציתי להיכנס לחובות, וביקשתי לקנות דירה בדיוק במחיר שאני מוכר את דירתי הנוכחית. מספר הצעות שירדו מהפרק, היה שווה למספר הצעות שעלו. אף אחד משלל ידידי הקרובים והרחוקים, מתווכי דירות מקצוענים וחובבנים, לא הצליח להביא את ההצעה המתאימה.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

"אשה אינה צריכה להיות אברך, אלא אשת אברך!"

לקט מיוחד מומרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על השבת, מהזמירות ועד תפקיד האשה

אבותינו, ומה ההבדל והוסיף דהרי במשנ"ב סימן רט"ו ס"ק י"ט כ' דדרך שבח והודאה שרי לאדכורי]. אמנם אמר דאם מזכירים שם ה' ראוי לא להפסיק בדיבור בזמירות.

את-שבתתי תשמרו (ויקרא כ"ב)

זמירות שבת

רבנו אמר שאת הזמירות לשבת קודש חיברו גדולים וקדמונים, והם הכניסו בזמירות הרבה מדרשים, ולכן צריך לדייק כל מילה, ולשם כך למד רבנו בספרים המפרשים את הזמירות. (מזקנים אתבונן ח"א עמ' 67)

נשאל רבנו מאברך מבקש ה': עד כמה חשוב שישב עם בני משפחתו וישיר עמהם זמירות שבת והשיב רבנו: שזה דבר חשוב וזו הנהגה טובה מאוד.

הוסיף על שאלתו ואמר: אדם החפץ ללמוד, מהו לקצר בזמירות ובסעודת שבת, ע"מ ללמוד תורה באותו זמן?

ענה רבנו ואמר: עונג שבת זה דבר חשוב מאוד לשמור ולקבל, אחרת כאשר הילד גודל ללא הרגשת עונג שבת, הוא לא ידע את גדלות וחשיבות השבת, אולם אם מנהיג משפחתו לקיים עונג שבת - אז יודעים הילדים ומרגישים שיש שבת, דבר שהוא יקר חשוב ונשגב שצריך להוסיף וללמוד הרבה עליו, ולולי שינהג כך, הילד לא ידע!

הוסיף ואמר שמדובר גם לפני שיש ילדים כגון - זוג צעיר וכדו' שהרי אם לא יתרגל לכך - לא יעשה כן אח"כ. (מזקנים אתבונן ח"ד עמ' 116, וראה שם באריכות מקורות לענין זמירות שב"ק)

בעיר בריסק

רבנו סיפר שבעיר בריסק היה שיר שהיו שרים בכל ליל שבת על דברי המשנה שלשה דברים צריך אדם לומר ערב שבת וכו' , והיו החלונות פתוחים , וכך היתה מתנגנת המנגינה הזו בכל בריסק. [וגם בבית הגרש"ז ריגר זצ"ל היו שרים זאת]

וברחוב ששם גרו, היו גרים מרן הגרי"ז והגרש"ז ריגר, והיה דרכם שא' מתחיל לשיר 'הראנו' והיו עונים בבית אחר כנגדו 'ה' חסדך', וכך היו ממשיכים לשיר יחד בצוותא בשמחה גדולה.

הזכרת השם

נשאל רבנו אם בזמירות שבת יש לזמר את שם השם כמו שכתוב, או דיאמר השם. והשיב שליט"א דברריסק אין אומרים שם ה', אלא דהעיר דבסליחות אומרים כל פעם אלוקינו ואלוקי

יום זה מכובד

כששהה רבנו שליט"א בארצות הברית והיסב עם תלמידי ומקרוביו. רשם לאחר מכאן אחד הנוכחים: העינים נעצמו, השירה גברה. השומר שבת הבן עם הבת, לק-ל ירצו כמנחה על מחבת. שקלנו וטרנו, שחנו בדברי תורה. המשכנו לשיר. לפתע נראה רבנו שליט"א מהורהר. תוך מספר שניות התברר שהוא מפליג על כנפי הזכרונות, הרבה שנים לאחור. היה זה בזמן מלחמה הנוראה, ששלטונות שויץ הכניסו את כל הפליטים למחנה העקורים התקבצו אז יהודים מכל קהילות אירופה.

אחד מבית נותרו, אחד ממשפחה. איש איש היה ספון בכאבו, בגעגועיו לבית שהיה ואיננו. ובס"ד בשבת לא הוצרכו לעבוד, והיו יושבים יחד לשלחן השבת. כל אחד הביא מנגינה מהבית, צליל שנותר. זה שורר "ברוך ק ל - עליון" בנעימה שהביא מהבית בפולין, והאחר הביא מנגינה מהבית באוקראינה. ור' יוסף ליינר הביא את מנגינת "יום זה מכובד" מהבית באיטליה. כך התגבשו אצל כולנו זמירות השבת, מכל רחבי אירופה. ולא זכר רבנו את המנגינה ההיא, משם, שהיו שרים לימים בביתו.

לפתע החל בנו הגאון רבי משה שליט"א לפזם את נעימת הזמירות מימי ילדותו. הוא לא ידע מה מקורה ומנין באה. והיתה זו מנגינה ערבה לאוזן, כובשת לב וקליטה לאוזן. תוך מספר דקות, היו הצלילים בקצב המארש, מושרים בפי כולנו. בקול שהולך ומתגבר. בצליל של שיר לכת, לכבוד שבת המלכה. כמו לפני הרבה שנים במחנה. ועל פני רבנו שליט"א היתה נהרה שנסכה על פנים של שבת... יום זה מכובד...

דברי תורה על השולחן

כשנשאל רבנו כיצד ניתן לרומם את האשה, ובתו"ד שאלו, האם שלחן השבת, יש ביכולתו לרומם את הבית....

וענה רבנו: לשלחן השבת יש מעלה עצומה, אבל עיקר התועלת היא לילדים, למשפחה כמשפחה, לא בדווקא לאשה. ושאל האם יש ענין לאמר דברי תורה קלים יותר, כדי שגם

היום יש רבים שנוהגים כך. בעבר לא עשו, ובכל זאת היו נשים גדולות. יש בכך בוודאי תועלת מרובה, אולם אין זו הדרך לרומם את האשה. יש כאלו שרוצים ללמד את האשה וזה אינו דבר טוב. לא טוב שהוא ילמד אותה, ובוודאי אין זה טוב שהיא

תלמד אותו. אשה אינה צריכה להיות אברך אלא אשת אברך! יש לה תפקידים בהתאם והיא צריכה להעריך את תורת בעלה ולאפשר לבעלה ללמוד תורה והוא צריך לכבדה על זה שהיא מאפשרת לו ללמוד תורה. זה תפקידה, וכמובן הכל לפי הענין. (כאייל תערוג ויגש)

יהלומים מגדולי ישראל

"היינו בחתונה באנגליה, מישהו שנראה עשיר פנה לרבינו ואמר לו: אני רוצה לתרום לישיבה מאה אלף דולר!"

עובדה מופלאה שסיפר הגה"צ רבי דן סגל על הסייעתא דשמיא של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל

זכה רבינו לתרומה של מאה אלף דולר. לאחר מכן אמר לי אותו עשיר: 'דע לך, שהיה בדעתי לתרום עשרת אלפים דולר בלבד, וכך תכננתי באמת לומר לו, לא היה לי ספק ספיקא לתרום סכום של מאה אלף דולר. אך בסוף יצא לי מהפה מאה אלף דולר! ולמה אני לא אומר לו שטעיתי, כי אחרי שהבטחתי לו איני יכול לחזור בי, אני לא רוצה לצער אותו'.

סיפור דומה מספר גיס רבינו, הגאון רבי בנימין קרליבך: פעם במוצאי שבת, רבינו היה מותש מסדריו הממושכים בשבת. לפתע קיבל טלפון בהול מיהודי שביקש שנבוא עכשיו להיפגש איתו. אותו יהודי התגורר בעיירה מרוחקת, ורבי בנימין הציע לרבינו שאולי כדאי לוותר על הנסיעה. אולם רבינו היה נחרץ, וכדרכו ענה בהחלטיות: "צריך ללכת, הרי באנו עבור הישיבה, ומשמים מכוונים את דרכינו."

בחצות הליל הגיעו לביתו של אותו יהודי, רבינו שוחח איתו בלבביות רבה על צרכי הישיבה, וכששאל הנדיב לסכום אותו מבקש רבינו, נקב רבינו בסכום של מאה אלף דולר. כששמע זאת הנדיב הפטיר מיד ואמר: "אין כל בעיה".

אומר רבי בנימין: "אני, שהייתי בדרך כלל המתורגמן בפגישות רבות כשהיה קשה להבין מעט את ראש הישיבה בשל חוליו, הבנתי שיש כאן טעות, ובוודאי אותו נדיב חשב שראש הישיבה מבקש עשרת אלפים דולר, ולכן הסכים". הסב רבי בנימין את תשומת לבו של הגביר לכך, והוא אכן אמר שלא התכוין לסכום שכזה, אבל בכל זאת, לאחר שאמר - ישתדל לתת. ואמנם, לאחר תקופה הוא הפך לאחד מחסידיו של ראש הישיבה, הגיע לארץ ונתן סכום דומה לסכום שהתחייב באותה פגישה.

(מתוך הספר 'ובכל נפשך')

רבינו (הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל) היה מפליג בשבח תמכין דאורייתא של דורינו. פעם באחד מהדינרים אמר אחד מהדוברים שרבינו הוא 'הפונביז'ער רב' של דורינו. רבינו בדרך כלל לא היה מתייחס למה שנאמר עליו, אולם כאן לא יכול היה להבליג, ובדבריו אמר שהוא רוצה להעיר על דברים שנאמרו כאן. הוא טען בלהט: הרי הרב מפונביז' פעל לאחר השואה, כאשר העשירים של אותו דור לא ידעו, על פי רוב, את ערך התורה. לכן גם היה אומר שכאשר הוא עומד לפני דלת, הוא מתפלל שלא יפתחו לו את הדלת, כי ידע שעל פי רוב יהיו לו בזיונות. אבל בדורינו אנו הולכים על פי רוב לבני תורה, בוגרי ישיבות, שגם אם עכשיו אינם יכולים לתת, יש להם ערך ללימוד התורה והם מקבלים אותנו בזרועות פתוחות.

רבינו מסר נפש בנסיעותיו למען הישיבה וזכה לסייעתא דשמיא מופלאה. הגבירים העריכו את מסירות נפשו שאי אפשר היה להתעלם ממנה, וביודעם שבא עבור ממלכת התורה הגדולה בעולם, פתחו את אוצרותיהם ונתנו לו. היו עשירים שנתנו לו כמה שביקש. אחד מהם סיפר שפעם הציעו לו השקעה בסך מאה אלף דולר, סכום קטן יחסית ליכולתו, אך הוא ביקש שיבואו אליו רק בעוד יומיים לקבל תשובה. שאלו אותו: אתה הרי מרויח יפה, ומה הבעיה שלך להשקיע כזה סכום קטן? ענה העשיר שמחר אמור רבינו להגיע אלי, וכשהוא מגיע, הוא נותן לו כמה שהוא מבקש. "יתכן שהוא יבקש את כל מה שיש לי, ואם כן איך אתחייב לתת מאה אלף דולר? אולי מחר כבר לא יהיה לי לתת?..."

המשגיח הגה"צ רבי דן סגל סיפר עובדה מופלאה, המוכיחה איזו סייעתא דשמיא היתה לרבינו: "היינו בחתונה באנגליה, מישהו שנראה עשיר פנה לרבינו: 'אני רוצה לתרום לישיבה מאה אלף דולר'. כך בהיסח הדעת כביכול, בלי שום השתדלות,

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

איזו בעיה הלכתית עלולה להתעורר בנסיעה במונית בין השמשות?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

את עבודתו בבין השמשות יש לשלם לו עד צאת הכוכבים, כדי לחוש לדעות שבין השמשות סמוך לצאת הכוכבים וקודם לזה הוא יום. וראיתי בשם הגר"ח קנייבסקי שליט"א שהוא הדין שיש להזהר בכל רגע בבין השמשות, מספק שמא כעת משתנה מיום ללילה, כמבואר בזבחים פרק א' [וצע"ק בדברי האהבת חסד].

לכן העצה בזה לשלם לנהג קודם גמר הנסיעה, ושיהיה בידו בתורת פקדון עד לרגע החיוב, וברגע החיוב יזכה לעצמו. ובזה יקיים מצות ביומו תתן שכרו.

שאלה: כאשר נוסעים במונית יש מצוה מן התורה לשלם את שכרו של הנהג בתום הנסיעה, שנאמר "ביומו תתן שכרו". הדין הוא, שפועל שסיים מלאכתו ביום, זמנו עד סוף היום, ואם סיים בלילה זמנו כל הלילה. מה הדין אפוא כאשר אני נוסע באזור השעה שבע וחצי, שזה בין השקיעה לצאת הכוכבים, וכל דקה זה ספק שמא עכשיו משתנה מיום ללילה - והרי יוצא שיתכן שכשעצר הנהג את המונית היה יום, ומיד אחר כך התחלף ללילה, וכיצד אקיים את החיוב לשלם בו ביום?

תשובה: כתב החפץ חיים בספר אהבת חסד, שאם סיים הפועל

ז' באייר | היום הוא יו"ט במגילת תענית על חנוכת חומת ירושלים, שלא להספיד ביום זה

היום הוא יו"ט במגילת תענית על חנוכת חומת ירושלים, שלא להספיד ביום זה. (מג"ת פ"ב) ביום זה בשנת נ"ח, החלו פרעות קשות ע"י המון נוצרי מוסת, בקהילות רבות בגרמניה ובאוסטריה, בעקבות הפצת עלילה על היהודים, לאחר הפסד במריבה על המלוכה. בפרעות אלו נהרגו עשרות אלפי יהודים הי"ד ונכחדו קהילות רבות וחשובות.

יארצייט:

שע"ט: ר' שלמה אפרים ב"ר אהרן לונטשיץ זצ"ל, אב"ד פראג, ב' כלי יקר, עוללות אפרים, עיר גיבורים ועוד.
תקע"ה: ר' מרדכי ב"ר מאיר (אב"ד סניץ) ברודא זצ"ל, אב"ד שוסבורג, ב' חידושי ושו"ת מהר"ם ברודא.
תרט"ז: ר' מיכאל יעקב ב"ר חיים יהודה ישראל זצ"ל, אב"ד רודוס-יוון וכן אב"ד בי-ם, ב' יד ימין, שנות ימין ועוד.
תשמ"ז: ר' אברהם קלונימוס ב"ר יחזקאל (הי"ד) קליקשטיין זצ"ל, תלמיד ר' יעקב קמיניצקי זצ"ל.

***4992 או 077-2222-666**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מאיזה מספר שליבות נחשב סולם לפְּבָד?

כלומר, שאינו ניטל ביד אחת; והיינו, כשיש בו ארבע שליבות, אשר באופן זה על פי רוב הוא כבד, או כשעמודיו ושליבותיו כבדים מהרגיל. וכל שכן אם הסולם מחובר לקרקע או למחיצה. אולם, כשהוא מיועד להסרה בשבת, הרי זה כאילו הסולם אינו מוצב שם, ואינו נחשב כפתח.

[שו"ע שעב, ח, משנ"ב סג, סו, סז רסח, ושעה"צ מב]

כפי שלמדנו, שתי חצרות שמחיצה מפרידה ביניהן - אינן יכולות לעשות 'עירוב חצרות' זו עם זו, אלא כשיש ביניהן פתח, או חלון, הראויים לשמש למטרתם. ואם העמידו סולמות משני צידי המחיצה, באופן שניתן לעבור מחצר לחצר בקלות - הרי זה כאילו יש פתח בין החצרות, והן יכולות לערב זו עם זו. ואין סולם נחשב כפתח אלא כשאינו מיועד להסרה ממקומו בשבת - אף אם עתידים לעשות כן לאחר השבת - מחמת כובדו,

באיזה אופן נחשבים סולמות כפתח בין שתי חצרות?

מגיעים לטווח הנ"ל, אין די בכך.

וכמו כן, אם הסולם מוטה ועומד בשיפוע, אין די בכך שאילו היו מעמידים אותו בזקיפה היתה השליבה העליונה מגיעה לטווח הנ"ל; אלא נדרש שהשליבה העליונה תגיע לטווח הנ"ל במצבו הנוכחי של הסולם.

[שו"ע שעב, ח, משנ"ב עב, שעה"צ מה, וביה"ל ד"ה כותלי; ביאורים ומוספים דרשו, 47]

בהמשך לאמור: אין הסולם נחשב כפתח אלא כשרוחבו לפחות ארבעה טפחים, כרוחב המינימלי הנדרש לפתח; ועמודי הסולם - שבהם תקועות השליבות - מצטרפים להשלמת המידה של ארבעה טפחים. ואין מידה לעובי השליבות. וכמו כן, אין הסולם נחשב לפתח אלא כאשר שליבתו העליונה מגיעה עד לטווח של פחות משלושה טפחים מראש המחיצה. ואם עמודי הסולם נמשכים מעבר לשליבה העליונה, ורק הם

מהו המרווח המקובל בין שליבה לשליבה בסולם?

משלושה טפחים.

ואם רוחב ראש המחיצה הוא ארבעה טפחים או יותר - כיון שנוח להלך עליו, נחשבים הסולמות כפתח אף אם הם רחוקים מאוד זה מזה, משום שבאופן זה נחשב ראש המחיצה כולו כחלק מהפתח, או כעין 'גג' ששתי החצרות פתוחות לתוכו.

[שו"ע שעב, ח, ומשנ"ב סב, סג, סד רסה;

ביאורים ומוספים דרשו, 44 (וראה עוד שם), 46 ור"ט]

בהמשך לאמור: יש אומרים שאין סולם נחשב כפתח, אלא כשהמרווח בין הקרקע לשליבה התחתונה, וכן בין שליבה לשליבה, הוא פחות משלושה טפחים; מפני שכך דרכו של סולם, ובמרווחים גדולים יותר אינו נחשב כסולם; ויש חולקים. ובנוגע למרחק שבין הסולמות שמשני עברי המחיצה: אם רוחב ראש המחיצה הוא פחות מארבעה טפחים, כך שלא נוח להלך עליו - צריך שלא יהיה ביניהם מרחק אופקי של יותר

* בית הפתוח לשתי חצרות, ועירב עירוב חצרות עם שתיהן, והחצרות לא עירבו זו עם זו - שני העירובים חלים על הבית, ומותר להעביר חפצים מהחצרות והבתים לבית זה, ולהיפך.
* שתי חצרות שיש ביניהן מחיצה בגובה עשרה טפחים - אינן יכולות לערב עירוב חצרות זו עם זו. ואם המחיצה נפרצה בחלקה, ורוחב הפירצה הוא עשר אמות או פחות - יכולות לערב.
* שתי חצרות שיש ביניהן מחיצה - מותר להעביר חפצים מראש המחיצה לחצרות, ולהיפך, וכן להעביר דרכו חפצים מחצר לחצר. אולם, אסור להעביר חפצים ממנו לבתי שתי החצרות, ולהיפך.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

היכן מותר להניח בשבת כלים שבירים בלבד?

ובכל האופנים שבהם מותר להעביר חפצים אל זיזי הבולט מעל לאוויר רשות הרבים, וממנו - אין ההיתר אלא בחפצים שבירים, כגון כלי זכוכית וחרסינה, אשר אם יפלו למטה אל רשות הרבים, ישברו, ויתירום ברשות הרבים.

אולם, חפצים שאינם שבירים, כגון בגדים וכלי פלסטיק - גזרו חכמינו ז"ל שלא להעבירם אל הזיז, וממנו, מחשש שיפלו לרשות הרבים, ויבואו לקחתם ולהחזירם לרשות היחיד, ויעברו על איסור 'הוצאה'.

ואם הזיז בולט מעל לאוויר 'כרמלית' - ההיתר הוא אף בחפצים שאינם שבירים, כיון שאיסור הוצאה מכרמלית לרשות היחיד הוא עצמו גזירת חכמים, ולא גזרו 'גזירה לגזירה'.

[שו"ע שנג, ב-ג, משנ"ב ה, נ, ז, ח, רט, שעה"צ ו-ז, וביה"ל ד"ה וחלון; ביאורים ומוספים דרשו, 14, וראה עוד שם]

זיזי הבולט מכותל רשות היחיד אל האוויר שמעל לרשות הרבים, בגובה של למעלה מעשרה טפחים - אם יש חלון הפתוח אליו מרשות היחיד במרחק של פחות משלושה טפחים, הריהו כחלק מרשות היחיד.

ואם אין חלון הפתוח אליו כנ"ל, הריהו 'מקום פטור', ומותר להעביר חפצים מרשות היחיד או מרשות הרבים אליו, ולהיפך; ויש הסוברים שבאופן זה, אם יש בשטחו ארבעה על ארבעה טפחים, הריהו 'כרמלית'.

ואם הזיז בולט בגובה של למטה מעשרה טפחים - אם יש בשטחו ארבעה על ארבעה טפחים, הריהו כרמלית; ואם לאו - הריהו מקום פטור; (ויש אומרים שאם חלון פתוח אליו כנ"ל, הריהו כרשות היחיד).

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

סוף מעשה במחשבה תחילה: איך מזהירים אדם שמיישהו מתכוון להזיק לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

שינסה קודם להוכיח את חברו ולגרום לו ליסוג מכוונתו הרעה, או למנוע את הדבר באופן אחר, ורק אם אין כל דרך אחרת עליו להזהיר את אותו פלוני.

עוד מוסיף ה'חפץ חיים', כי כמו כן על האדם להתבונן שאכן תבוא תועלת לפלוני על ידי שיספר לו, דהיינו שבאמת יזהר מפני האדם שמבקש להזיק לו. כי לפעמים מצוי שכשיספר לו איך שדעת פלוני לחרפו, יתגבר כעסו עוד יותר, ויקדים עצמו לריב עמו, ותגיע על ידי כך מחלוקת גדולה יותר. על כן צריך להתבונן היטב מתחילה היאך לתקן הדבר.

בסעיפים הנלמדים היום (רכילות כלל ט' סעיפים ג-ד) מפרט ה'חפץ חיים' אופן נוסף שבו אין איסור רכילות - אדם השומע את חברו אומר: אם אפגוש את פלוני במקום פלוני, אכהו או אחרפנו ואגדפנו, וכדומה. או ששמע ממנו שרצונו להזיק את פלוני בעניין מסוים. במקרה זה, אם הוא מכיר את חברו שאכן מסוגל לעשות כדבר הזה ועשה כן כמה פעמים לאנשים אחרים, או שהוא מכיר לפני הענין שהדברים לא יצאו מפיו בדרך גוזמה, עליו להזהיר את פלוני, כדי שיוכל להישמר מהאיום.

אמנם גם במקרה זה צריך שלא יחסרו כל התנאים שנמנו בסעיפים הקודמים, הדרושים להיתר לספר רכילות, וביניהם,

יארציט הגאון רבי יוסף דב הלוי ב"ר יצחק זאב סולובייצ'יק - ה"בית הלוי" מבריסק

כ"ב לעומר

כתב ה"בית הלוי": האהבה לכל אחד הוא מצות עשה ומצות לא תעשה. ונתבאר לנו מדברי הרשב"א טעם לחומר האיסור דלא תשנא, כי אחרי שהשי"ת בראו ואוהבו וקראו בני בכורי, אם כן האיך יעני האדם לשנוא בניו ואוהביו של המקום ב"ה, ומי ששונא בנו ואוהבו, הוי כאילו חלילה שונאו.

(בית הלוי עה"ת - ליקוטי מאמרים עמ' יא)

נשתדל להתרחק מקפידות ושנאה כלפי אחרים שהרי כל יהודי הוא אוהבו של הקב"ה